

KMETSKI LIST

Izhaja vsako sredo. Naročnina: letno 30 Din, polletno 15 Din, za inozemstvo letno 50 Din. Inserati po tarifi. Pismenim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Rokopisi se ne vračajo. Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in uprava je v Ljubljani v Kolodvorski ul. št. 7. Telefon inter. št. 32-59. Račun pri pošti branilnici št. 14.194.

Politični špekulantje:

Lubadarji narodovega telesa

V obupu radi nekateri ljudje sanjajo o diktaturah in begajo sami sebe in druge z gesli, ki so jih pobrali na kdo ve katerem zelniku, pa jih navadno niti ne razumejo. Če pa se jim kaj svetlika o ideji gesla samega, cenijo to kot nekak »Blažev žegenc«, ki naj ozdravi vse bolezni javnega življenja.

Taki ljudje so kakor jajca brez lupine, mehkuži, ki jim vsak še tako neznan pritisk spremeni notranjo obliko in pretrese vsebino. Do nazorov niso prišli po lastnih razmišljanjih in tudi ne po življenjskih izkušnjah. Razumljivo je zato, da njih nazor ne koreninijo v njihovi duševnosti. Čeprav ti ljudje govore kakor iz globokega prepričanja, se vendar zraven zavedajo, da govorijo prav za prav iz tujih ust. Ta zavest, ki jo povzroča notranje nesoglasje, jih dela plahе, neodporne in zahrbtnе. V krogu, ki se jim zdi duševno in idejno šibkejši od njih samih, so oblastni, brezobzirni in vsemogočni. Kakor hitro pa zadenejo na koga, ki je bolj samonikel, odporen, miselno močan in morda še celo udaren, se mu umaknejo in takoj skušajo po njem oblikovati sami sebe. Da, zgodi se rado, da v naglici od idejnega nasprotnika prevzete ideje proglašajo za svoje in čez malo časa uslužno ponavljajo to, kar jim je vcepil idejni nasprotnik.

Pri nas na kmetih imamo za take ljudi prav značilen izraz. Pravimo jim namreč — plevarji. Vemo, da jih nikjer ne manjka, vemo pa tudi, da so samo pleve, ki niti ne koristijo niti ne škodujejo. Če se jih kje nabere le preveč, je treba samo malo vetra, pa je ozračje kmalu čisto.

Končno ti ljudje niso niti nevarni, ampak zaslužijo prej pomilovanje kakor zasmeh. Narava in morda neugodne življenjske okolnosti, bolezni in pomanjkljiva vzgoja so jih oropale dragocenega zaklada, ki ga najbolj spoštujemo v vsaki človeški osebnosti, namreč — značaja.

Hujši in bolj prezira vredni pa so oni ljudje, ki zgoraj omenjene slabosti zavestno in hote združujejo s hudobnostjo in kujejo — ali vsaj skušajo iz napake kovati — kapital.

To so ljudje, ki jih poznamo v javnem življenju pod imenom

politični špekulantje

Ti so lubadarji javnega življenja. Sami se točno zavedajo lastne šibkosti, a vprav ta zavest rodi v njih težnjo po — oblasti. Ker pa vedo, da z močjo svoje osebnosti, s silo svojih duševnih sposobnosti in izredne nadarjenosti ne morejo doseči takega vpliva in toliko moči, kolikor si je žele, si pomagajo na način, ki je vsega obsojanja vreden, a za te vrste ljudi toliko bolj značilen.

Njih delavno polje je intriga

zahrbtno, podtalno prišepetavanje in namigavanje, omalovaževanje vsega, kar so storili in dosegli sposobnejši in spretnejši, hkratu pa razdiranje vsega, kar obstoji.

Ta lubadarski posel je toliko bolj strupen, ker ga zdrav in značajan človek skraja niti ne opazi. Kdor namreč dela z jasno mislijo in vedrim ciljem, niti ne utegne misliti na tako rovarjenje. V obraz se bo špekulant kazal njim, proti katerim dela, vedno prijaznega in uslužnega. Ko ga bo z besedo hvalil in priznaval, bo pa že v mislih iskal izhodov in skritih stezic, po katerih bo delo značajnega človeka potihoma skušal prenesti na svoj samotni vrt in ga o prvi priliki pokazati kot svoje delo.

To so krvosesi, ki jih dobro pozna vsa politična in kulturna zgodovina pa tudi vsako veliko pokretaško gibanje. Skoraj bi dejali, da so politični špekulantje neizogibna senca na polju idealnega, poštenega in požrtvovalnega javnega dela.

Pameten človek gre mimo njih, s toliko večjo slastjo pa se jih poslužujejo njih politični nasprotniki. Seve, s špekulanti se je vedno lahko razgovarjati in sklepati sporazume. Saj so pripravljani

za navidezno povišanje

sprejeti vsako ponižanje. Pripravljani so vedno izdati svoje nazore, ker jih pač — nimajo. Ideje, načela in temeljni pojmi so jim samo zunanje napisne table, ki jih spreminjajo in izobešajo sproti po potrebi.

Take kvarne lubadarje pozna vsa človeška zgodovina. Imamo jih v grški in v rimski dobi. Tedaj so zanje celo poznali posebne kazni. Rezali so jim ušesa, da so jih tako javno označili kot ljudi, ki ne smejo nič slišati in jih tudi ni vredno poslušati.

Doba propada pred francosko revolucijo in doba revolucije same je polna špekulantov (afa Fouché). Kdor pogleda na Kitajsko, bo videl, da netižno državljansko vojno sami taki špekulantje. Mandžukuo je kot japonska vazalska država nastala in obstoja le radi političnega špekulantstva takih lubadarskih ljudi.

V naši domači politični zgodovini vemo, kako so nekdanji špekulantje izdajali naše bitne interese narodnim sovražnikom, hrvaška zgodovina pozna dovolj sličnih primerov in nekateri krevavi list srbske zgodovine je popisan z grdimi dejanji izdajalskega špekulantstva.

Razumljivo je torej, da tudi naši dobi in našim gibanjem to zlo ni prihranjeno. Vedno je obstajalo, ebetoja in bo obstajalo tudi v bodoče. Vsi pa se moramo zato toliko bolj odločno boriti proti temu.

Živ vzgled nam je razen naših kmetško-pokretaških genijev tudi največji evropski politični mislec T. G. Masarik. On zahteva in dosledno naglašja

moralo v politiki

Značajnost, poštenost in vse tiste vrline, ki jih cenimo v zasebnem življenju, zahteva on tudi za javno, zlasti za politično delo. Bil je prvi človek v Evropi, ki je proti gnilim diplomatskim intrigam postavil načelo pravičnosti in značajne, neustrašene resnicoljubnosti. Toliko bolj žalostno je, da se niti vsi njegovi neposredni učenci niso ravnali in ne ravnajo po mojstrovih naukih. Posebno v Sloveniji vidimo, kako klaverne posledice je rodilo to kolebanje. Mesto velikih, vsenarodnih gibanj ustvarjajo ti ljudje razne »fronte«, ki so v bistvu samo spletkarska kavarniška omizja, brez idej in brez pristašev.

Kmetški narod gre in mora iti preko tega. Narod namreč hoče živeti in napredovati, zato bo tudi v ognju resnice, na grmadi borbene odločnosti za velike ideje zapalil in iz svoje srede izločil vse politične špekulante in ljudi, ki ne grade, ampak rušijo.

SKS in Rimske Toplice

»Hrvatski dnevnik« od 7. avgusta, za njim pa zagrebški »Obzor« in beograjska »Politika« so objavili vest iz »merodajnih slovenskih krogov«, da so se v nedeljo, dne 2. avgusta sestali v Rimskih Toplicah »delegati članstva bivše Samostojne kmetijske stranke« in da so bili zastopani vsi kraji Slovenije. Na tem sestanku, da so nayočni obsodili politiko vodstva bivše SKS posebno tov. Ivana Puelja itd.

Ugotovljamo, da se navedenega dne niso zbrali v Rimskih Toplicah prav nobeni »delegati članstva bivše SKS« in da se ni v tem pogledu ničesar sklepalo in ničesar sklenilo. V kolikor pa gre za poskus trojice gospodov izven kroga bivše SKS, da se razbije enotnost kmetškega pokreta in da se pritegne članstvo zveze kmetških fantov in deklet v nekako slovenoborsko politiko in ljudsko fronto ter da se poskuša vmešavati v to reč tudi neke gospodarske usfanove, bodo navedene kulturne in gospodarske organizacije zadevo same med seboj uredile.

Na izletu v Rimskih Toplicah je bilo 12 ljudi. Kdo, kaj, kako in zakaj se je izlet pripravilo, bomo povedali ob drugi priliki. Ravno tako tudi kakšno »soglasje« je vladalo med njimi, o katerem govori »Hrvatski dnevnik«, ki ga je nekdo pošteno potegnjal za nos.

Samo kmetске množice odločajo:

Vojna ali mir

Niso se še zacelile rane svetovne vojne, ni še pozabljeno morje gorja, v katerem je tedaj dolga štiri leta tonil svet, ko nam že grozi novo svetovno klanje.

Nikjer ni med narodi razumevanja, nikjer spravljivosti. Vse govori o miru, a vendar vse brusi moralno orožje. Razmere, v katere je pahnil svet kapitalistični imperijalizem, postajajo iz dneva v dan bolj neznozne. Narodi so postali

slepo orodje

intrigantov in kapitalističnih špekulantov, ki v svojo korist ščujejo ljudske množice v medsebojno klanje.

Videli smo strašne sadove tega dela. Vojna v Aziji, v Južni Ameriki, v Afriki, gaženje mednarodnih dogovorov in pogodb, skratka — divji nered in omalovaževanje z dogovori prevzetih obveznosti, kar vse lahko prej ali slej rodi nov svetovni požar.

V tem kaosu, v tej strašni vročici imperijalističnih strasti je v nevarnosti vsa kultura in civilizacija pod vojnimi bremenami omaguječe Evrope. Nekatere države širijo razpoloženje, ki bi utegnilo uničiti

Društvo narodov

in mu vzeti zadnji značaj avtoritete. To bi pomenilo razcepitev držav v različne sovražne sku-

pine in vojne zveze, s katerimi se bo krvavo igral mednarodni židovski kapital — kakor se je igral pred svetovno vojno.

V teh mrkih, nevarnih dneh je naloga kmet-skih množic, da se strnejo v živ zid in zakličejo svarilni

»Stoj!«

vsem državnikom in vsem onim, ki ne morejo ali nočejo uvideti, da je rešitev človeštva samo v mednarodni slogi in sporazumu. Ne sila, ne orožje, ne osvajaalne strasti raznih fašizmov ne bodo rešile sveta. Narobe, človeštvo more najti uteho, mir in znosno življenje samo v odločni zavesti kmetstva vseh dežel, da je vojna gorje, ki uničuje duhovne in gmotne dobrine in povečuje bedo. Priznavamo napadenemu, da se brani in se celo mora braniti, ves kmet-ski živelj pa se mora strniti v obrambi proti napadalcem. Kajti le z onemogočenjem imperijalističnih napadov na šibkeje je mogoče preprečiti vojne grozote in vojno gorje.

Moč kmetstva ni velika, dokler ni v kmet-skem življu enotne zavesti, je pa nepremagljiva in nezlomljiva, kakor hitro se ves kmet-ski živelj zave svojega velikega, svetovnega — mirevnega in kulturnega poslanstva.

Demokracija v Španiji

Napredna kmet-sko-delavska vlada je morala na hitro oborožiti tovarniške delavce, kmete in študente in jih poslati v boj zoper puntarske generale, ki so bili plačani od velekapitalistov posameznih veleposestnikov, da branijo narodne pravice in svobodo.

V nekaj tednih je osvobodila kmet-sko-delavska vojska velik del Španije ter potlačila fašistični upor v Madridu in Barceloni. V osvobojenih krajih je vlada razdelila zemljo med kmete, tovarne in podjetja podržavila in konfiscirala vsa imetja cerkve in cerkvenih kongregacij.

Iz njih je ustanovila bolnice, šole in javne narodne kuhinje.

Fašistične upornike podpira italijanski in nemški fašizem. Dobavlja jim orožje in letala. Uporniki razpolagajo sedaj z 59 letali.

Delavstvo skoro vseh evropskih držav prireja shode in daje izraze simpatij za španske delavce. Zbirajo za nje denarna sredstva in organizirajo borbo proti španskim fašistom. Pred vsem poskušajo preprečiti prevoz orožja in letal za španske fašiste.

Italija in Nemčija sta poslali v španske vode njuno mornarico, ki naj brani interese njunih državljanov v Španiji. Francija se pa resno boji, da bi moglo povzročiti nemško ali italijansko vmešavanje v Španiji evropske zapletitja. Zato je predlagala, da naj se vse države obvežejo ostati v španski državljanski vojni strogo nevtralne. Izgleda, da bo Anglija francoski predlog sprejela. Italija in Nemčija še nista odgovorili na vabilo Francije. Evropske vlade so se opredelile. Nekatere za vlado, druge za upornike. Malo je verjetnosti, da bi mogle do kraja vzdržati nevtralnost. Ako bi uspeli uporniki in uvedli v Španiji fašistični režim, bi bila Francija obkrožena od samih fašističnih držav, kar bi prej

ali slej moralo dovesti tudi tu do odločilnega boja med demokracijo in fašizmom. S tem bi padla poslednja demokratična velesila na evropski celini. Mussolini in Hitler bi triumfirala, z njima pa reakcija in kapitalizem.

Od izida španske državljanske vojne je odvisen bodoči razvoj evropske politike. Zato so oči vse Evrope uprte v Španijo. Vlada in uporniki se pripravljajo na odločilno borbo. Zbirajo čete in orožje. Uporniki so prepeljali iz Maroka okrog 6.000 vojakov. Izdatne denarne podpore so prejeli od posameznih škofov in velekapitalistov. Strahovita grozodejstva počenjajo uporniki nad vladi zvestim narodom. Preki sod ima mnogo posla. Vsak dan smrtnih obsodb.

Kljub tej brezobzirni borbi zaznamujejo vladine čete vendarle znatne uspehe v zadnjem času. Osvobodile so več krajev v Južni Španiji in potisnile tudi na severu uporniške čete nazaj.

Povsem izgleda, da bo državljanska vojna trajala še več mesecev.

Rusija za otroka

Sovjetska vlada je za letos odobrila kredit 2 in četrt milijarde rubljev za pomoč družinam z velikim številom otrok. Po novem zakonu bo po pet let prejemale vsaka družina s sedmimi in več otroci po 2000 rubljev letno, od desetega otroka dalje pa po 5000 rubljev na leto za vsakega otroka.

Ko je vlada izdala zakon, ki prepoveduje odpravo plodu, je to vzbudilo precej nejevolje, razburjenja in tudi resnih pomislekov proti novemu zakonu.

Vlada je na vse to odgovorila s tehtnim odgovorom, da je pred uveljavljenjem novega zakona zgradila dovolj porodnišnic in zavodov za otroke in radi tega ni treba nobeni družini biti v skrbeh. Končno je izdala še zgoraj omenjeni zakon o pomoči družinam z velikim številom otrok. S tem je pač dokazala, da resno skrbi za otroka, ki pomeni bodočnost vsakega naroda.

Ljudsko štetje v Sibiriji

Sovjetska vlada je odredila ljudsko štetje po vsej Rusiji. Na splošno se bo štetje izvršilo koncem leta. Po nekaterih krajih Sibirije bi v zimskem času štetje ne bilo mogoče, zato so ga odredili že tekom leta. V kako silno težkih razmerah se vrši ljudsko štetje, je razvidno iz nekaterih podatkov o daljavi, ki jo morajo prevahiti komisarji za ljudsko štetje. Da bodo mogli prešteti pastirske prebivalce Nukdzinskega okruga, bodo morali prepotovati 2400 km dolgo pot. Od tega 850 km vožnje po rekah, 250 km peš hoje skozi tundre, nadalje pa vožnje po suhem s severnimi jeleni. Za popis nekega drugega plemena bo moral napraviti komisar 1200 kilometrov po reki, 1800 km s severnimi jeleni in 1600 km z letalom. Pri vseh teh težavah pa gre včasih za plemena, ki štejejo komaj 20 do 100 duš.

Olimpijske igre v Berlinu

Od početka tega meseca se vrše v Berlinu olimpijske igre, ki se jih udeležujejo skoro vsi narodi sveta. Na olimpijskih igrah tekmujejo narodi v vseh panogah modernega sporta. Jugoslavija je poslala v Berlin 120 tekmovalcev. V ostri konkurenci z velikimi narodi nismo mogli doseči prvih mest in si ne priboriti olimpijskih kolajin. Najboljši je bil naš plavač Draško Vilfan, ki pa tudi ni prišel do nagrade.

V ponedeljek je pričela tekma telovadnih čet. Jugoslovanski »Sokol« je poslal na olimpijado moško in žensko četo. »Sokol« je našo državo častno zastopal. Med 14 narodi smo si priborili 4. mesto. Pred nami so Nemci, Švicarji in Finci. — »Sokol« je napravil v polni meri svojo narodno dolžnost in mu bo ves jugoslovanski narod hvaležen.

Ljubljana dobi posojilo 30 milijonov dinarjev

Državna hipotekarna banka je dovolila te dni ljubljanski mestni občini posojilo v znesku 30.000.000 dinarjev, katere namerava mestna občina porabiti za odplačilo dela svojega dolga pri Mestni hranilnici. Posojilo bo kakor se sliši 8% in se bo moralo vrniti v roku 15 let. Pogoji niso sicer bogve kaj ugodni, vendar je treba zamisel posojila pozdraviti, saj bo z njim dana precejšnja možnost likvidnosti Mestne hranilnice.

Da se bo še bolj pospešilo normalno poslovanje Mestne hranilnice, bo razpisala ljubljanska občina tudi posebno obligacijsko posojilo, ki ga bodo mogli vlagatelji Mestne hranilnice deloma podpisati tudi z vlogami hranilnice. To posojilo se bo obrestovalo višje, kakor pa se bodo obrestovale stare vloge pri Mestni hranilnici, da bo že zaradi tega uspeh obligacijskega posojila zagotovljen.

Vsa naša javnost upravičeno pričakuje, da se bo z novim posojilom omogočilo Mestni hranilnici, da bo polagoma začela normalno poslovati. To upanje je tem bolj upravičeno, ker so tu že prvi znaki, da se vrača zaupanje v Mestno hranilnico. S prenosi nedvignjenih obrokov starih posojil in z novimi vlogami znašajo vse nove vloge pri Mestni hranilnici, ki jih je mogoče vsak hip dvigniti, že okoli 85 milijonov Din.

S tem velikim posojilom se je vsaj v skromnih početkih vendarle začela vidnejša sanacija naših denarnih zavodov.

Demokracija v defenzivi

Nemčiji in Italiji je sledila v avtoritativnem režimu Avstrija, Bolgarija in sedaj še Grčija. V Španiji se bori demokracija z velikanskimi žrtvami za obstanek. Ni čuda, da je toliko vzdihovanja po demokraciji. Je vedno bolj redka zadeva.

Doma in drugod

Teden domače politike

Banovinska konferenca JNS v Ljubljani

Predsedstvo banovinskega odbora JNS je sklicalo za preteklo nedeljo širšo konferenco banovinskega odbora. Zborovanje se je vršilo v dvorani Delavske Zbornice v Ljubljani in je bilo navzočih 441 delegatov iz vseh srezov dravske banovine. Zastopani so bili vsi stanovni, zlasti v velikem številu pa so se udeležili kmetski in delavski delegati.

Od vodstva stranke so se udeležili: oba podpredsednika gg. Jovo Banjanin in Juraj Demetrovič, generalni tajnik dr. Albert Kramer, senator Ivan Pucelj, predsednik poslanskega kluba dr. Vasa Jovanović, beograjski poslanec in bivši predsednik narodne skupščine dr. Kosta Kumanudi ter več drugih senatorjev in narodnih poslancev.

Prvi je govoril g. Jovo Banjanin. V svojem govoru je med drugim omenil, da se morejo v naši državi rešiti vsa pereča gospodarska in socialna vprašanja kakor tudi vsa sporna politična in upravna vprašanja edino z jugoslovanskega stališča. Predsednik stranke Peter Živković je dejal, da hoče stranka rešiti tudi hrvaško vprašanje na najpravičnejši način.

Nasprotniki z leve in desne blatijo Jug. nac. stranko, da bi ji škodovali in ji očitajo najrazličnejše stvari. Posebno rad' i očitajo, da je sovražnica demokracije, oni pa da so prvi poborniki za njo. Kako ta demokracija izgleda, občutijo najbolj nacionalni in napredni Slovenci. Ljudje, ki so v Sloveniji vzeli demokracijo v zakup, so znani, da stoje na hierarhijskem oziroma fašističnem stališču in iščejo zaslonbe v avtoriteti. Tako je v Španiji, Belgiji, na Portugalskem, v Avstriji in Italiji, kjer pojejo himno fašizmu. Zato tudi naša domača demokracija vzbuja dvom,

Mi smo za jugoslovansko demokracijo, ki mora služiti jugoslovanskemu narodu in njegovi državi.

Nacionalni in napredni Slovenci se nahajajo v najtežjem položaju. Prepričan pa sem, je dejal govornik, da boste vzdržali ta boj in vam zagotavljam, da niste sami. Jugoslovanska misel, za katero je padel kralj Mučenik, mora zmagati.

Jugoslovanska misel pomeni edinstvo države in naroda, enakost in ravnopravnost vseh delov našega naroda in vseh krajev. Samo ta ideja je jamstvo, da bo ves jugoslovanski narod vodil našo državo.

Drugi govornik je bil g. Juraj Demetrovič, ki je naglasil pred vsem socialno vsebino programa JNS. Jugoslovanska misel, je rekel govornik, ni izčrpana z geslom o državnem in narodnem edinstvu. Nasprotno: ona iz edinstva črpa moč za sprovedbo ne le temeljite reforme v naši notranji ureditvi, nego tudi v našem gospodarstvu in socialnem življenju. Ni več čas odlašati z izvedbo korenite decentralizacije vse notranje uprave, nego neizbežno se postavlja tudi vprašanje nove finančne in valutne politike.

Zavarovanje kmetskega doma, delavnosti obrtnika, zaposlenosti in človeka vredno življenje delavca, eksistenca nameščenca — to so naloge, ki spadajo med prve dolžnosti realne jugoslovanske politike, ki svojemu nacionalizmu daje socialno vsebino.

Za Demetrovičem so govorili še ostali govorniki, med katerimi sta žela posebno burno

odobravanje za njuna izvajanja senatorja Ivan Pucelj in dr. Albert Kramer.

Predsednik banovinskega odbora tov. dr. Ivan Rajer je zaključil zborovanje potem ko je prečital še pozdravno brzojavko g. Petru Živkoviću.

Nesoglasja v hrvaških političnih vrstah

Med hrvaškimi političnimi skupami že dalj časa ne vlada ono soglasje kot se na zunaj dozdeva. Tiha trenja se vrše med njimi in večkrat izbruhne spor tudi v javnost. Posebno ostri so konflikti med federalisti in pristaši bivše HSS. Ravno tako se zaostrujejo spori med hrvaškimi klerikalci in bivšo HSS.

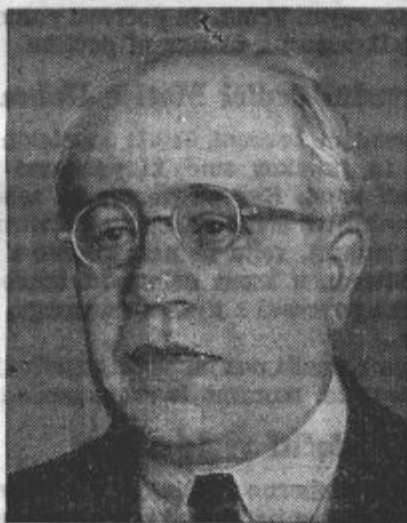
Niti avtoriteta dr. Mačka mnogokrat ne zaleže, da bi se spori odstranili in grupe med seboj pomirile. Le vprašanje časa je, kdaj se bo ta neprirodna zajednica povsem razbila in da bo vsaka grupa izpovedala one težnje zaradi katerih je nastala in ki jo po prepričanju in programu družijo.

Najbolj se bo oddehnila skupina bivše HSS, ki mora v tej družbi služiti popolnoma tujim

Zunanje - politični pregled

Španija

je še vedno dežela, okrog katere se zbira danes pozornost vse Evrope. Državljska vojna divja

Predsednik španske republike Azana.

z nezmanjšano silo. Vrhovno poveljstvo nad uporniški četami je prevzel general Franco.

Vlada trdi,

da se bliža popolni zmagi. Njena poročila so polna vesti o obupnem položaju upornikov. Baje v Burgosu leže trupla mrtvih kar po ulicah. Ponekod zmanjkuje upornikom obvez in zdravil, drugod spet drugih vojnih potrebščin. Zato da se vedno bolj pojavlja med uporniki želja po predaji.

Uporniki pravijo

seveda ravno nasprotno. Tam napovedujejo, da bo Madrid najkasneje 15. t. m. v njihovih rokah. Madridska vlada da se že pripravlja za beg v inozemstvo. Ta poročila vedo tudi mnogo povedati o grozodejstvih komunistov.

Resnica

bo menda nekako v sredi. Doslej ne more niti ta niti ona stranka govoriti o kaki odločilni zmagi. Boj se na obeh straneh bije z veliko srditostjo in brezobzirnostjo, zato je tudi število mrtvih in ranjenih na obeh straneh zelo veliko.

ciljem razdiralnih federalistov in mednarodnega klerikalizma. Prave socialne težnje hrvaškega kmeta, povezanega z veliko vsekmetsko idejo Stjepana Radića v sedanji zvezi in politiki sploh ne morejo priti do izraza.

To dejstvo se je pokazalo tudi v slučaju, ki se je te dni dogodil v Osijeku. Hrvatski federalisti so zbrani okrog »Hrvatskega lista«. Ta gospoda si lasti glavno besedo in hoče voditi in vsiliti svojo politiko zlasti pristašem bivše HSS. Organizacije HSS so se pa temu uprle in odrekajo maloštevilnim federalistom glavno besedo. Pristaši bivše HSS so pričeli izdajati svoj poseben list »Hrvatski narodni list«. V uvodniku prve številke se ostro napada federaliste in se jih dolži, da so oni mnogo krivi neznosnih razmer pred osmimi leti, ko je padel Stjepan Radić.

Razčističevanje političnih razmer na Hrvatskem že prihaja in neprirodne zveze vse bolj pokajo.

Razpisane občinske volitve

Ban Moravske banovine g. M. Novaković je razpisal splošne občinske volitve za Moravsko banovino za 27. septembra 1936. Občinske volitve se bodo vršile po dosežanju občinskega volilnega reda in bodo torej javne.

Ban Vrbske banovine (Banja Luka) je razpisal splošne občinske volitve za 11. oktobra t. l. Tudi tukaj bodo volitve javne.

Kdo ostane končni zmagovalc, to je pa vprašanje, ki ga brzkone ne bo odločilo bratomorno orožje, ampak druge sile, ki ljubosumno in pohlepno preže ob postelji tega krvavega bolnika.

Velesile

se namreč vedejo kaj različno in si druga drugi očitajo, da podpirajo — bodisi upornike, bodisi vladne čete v Španiji.

Najprej je bila tega očitka deležna

Francija

s strani Italije. Blumova vlada pa je očitke, češ, da z orožjem in letali podpira španske vladne čete, odločno zavrnila. Desničarsko francosko

Predsednik obstoječe španske vlade Jose Giral.

časopisje sicer očitke v raznih oblikah še vedno ponavlja, vladni listi pa očitajo isto

Italiji in Nemčiji,

češ da z orožjem podpirata španske uporniške čete. Italija je to trditev že uradno zavrnila, enako je storila tudi Nemčija. To pa seveda glasov, ki očitajo, ni ukrotilo. In spet je v vozlu teh spretnih diplomatskih spletk resnica tista siromašna cvetka, ki leži skrita nekje med vijugami mednarodnih intrig. Treba je imeti prav oster vid, če jo hoče človek spoznati.

Anglija

Igra v tem pomembnem sporu prav pomembno vlogo in vestno varuje svoje interese. Svet ji očita dvoiličnost, toda angleška diplomacija se malo zmeni za take očitke. Ona pozna en sam ukaz: interes velikobritanskega imperija! Temu interesu pa so nevarni levičarji, ker bi utegnili njih premoč zrušiti moč angleškega kapitala. Nevarni so mu pa tudi desničarji (fašisti z vsemi odtenki reakcije), ker so v svojem jedru imperijalisti in bi njih premoč utegnili škodovati angleški kolonijalni posesti. Zlasti na Italijo in Nemčijo gleda Anglija v tej točki s posebno tenkočutno opreznostjo. Tako plava ladja angleške diplomacije v zunanji politiki stalno med dvema nevarnima čerema. Zato mora biti njeno delo dvoilično. Tako pač narekujejo interesi domovine.

O Bolgariji

krožijo govorice, da namerava kralj Boris poveriti Cankovu, ki je vodja bolgarskega narodnega socializma, diktatorske pravice, nakar naj bi se

Bolgarija notranje preuredila po Hitlerjevem vzoru. Z druge strani te vesti zanikujejo in vedo toliko več povedati o tem, kako se Bolgarija polagoma, a zanesljivo vrača v demokracijo.

Poljsko

obišče te dni šef francoskega generalnega štaba general Gamelin. Nemški listi obširno in podrobno pišejo o pomenu in namenu tega obiska in zlasti naglašajo, da pride v Varšavo hkratu s francoskim vojaškim dostojanstvenikom tudi vodja češke agrarne stranke Beran.

Kolikor vedo povedati poročila, bo skušal Gamelin s tem obiskom izboljšati odnose med Poljsko in Češkoslovaško na eni strani pa med Poljsko in Rusijo na drugi. Hkratu se bodo pogajali o dovolitvi kredita za oboroževanje

v znesku ene milijarde zlotov,

ki naj bi jih Francija dovolila Poljski. S poljske strani pa naglašajo, da bo francoski obisk v Varšavi samo vojaškega pomena in značaja.

Pod zelenimi prapori:

zmaga je ognjeni steber kmetske misli

Mladina je vedno bila, je danes in mora tudi v bodoče ostati tisti svetli plamen, ki kaže iz tegob sedanosti v jasnejšo in bolj zdravo bodočnost.

V dneh našega narodnega preporoda, v dneh, ko so valujoči odmevi francoske revolucije širili nove ideje po svetu, je bila mladina tista sila, ki jim je dala življenjsko moč in jih zasejala v narod.

V dneh pred svetovno vojno je spet bila mladina tisti plodni žar, ki je s tveganjem in žrtvovanjem lastnega mladega življenja sadila v srce naroda mlado drevesce takrat še nevidne Jugoslavije.

Po tej ponosni, jasni in tradicionalno borbeni poti hodi tudi današnja slovenska mladina, zlasti kmetska mladina. Kakor gruda sprejme plodno pšenično zrno, tako je mladina sprejela v svoja idealna, za lepo, dobro in plemenito vneta srca idejo

kmetskega prerojenja,

veličastno idejo osvoboditve slovenske in jugoslovanske vasi. Ta, po svoji globini in svoji dalekosežni pomembnosti največja in najplemenitejša misel, kar jih je rodilo nepopisno trpljenje vojnih grozot, je potrjena in posvečena s krvjo velikih žrtev, od katerih naj omenimo samo Stj. Radića in Stambolij-skega.

Ze ti dve imeni pričata o svetosti in veličini te ideje. O njeni dalekosežnosti pa dajejo slovenski kmetski mladini največ in najbolj tehtnih dokazov oni maloštevilni zaslepljenci, janičarji in poturice kmetstva, ki se z besno, onemoglo zagrizenostjo bore proti interesom lastnega sloja in lastne rodne grude.

To zaletavanje nas mladih ne moti. Nasprotno: Daje nam moči za borbo in vedno novega potrdila, da smo na pravi, na edino pravi poti. In še nekaj! Vprav gonja proti zdravemu, vsenarodnemu pokretu slovenske kmetske mladine nam narekuje novo nujno nalogo:

Strnimo svoje vrste!

Postati moramo ognjeni steber, ki bo nosil luč in jasnost v zadnjo gorsko vas, spoznanje in odločnost v sleherni srce, ki danes morda še dvomi in omahuje.

Vsi se zavedamo, da je napredek in zmaga samo v večnem korakanju — naprej.

Kakor nas noben trenutni poraz ne oplaši, tako nas noben še tako velik uspeh ne zadovolji. Mi smo glasniki in nosilci večnega razvoja, neprestanega izpopolnjevanja in trajnega napredka. Vemo, da zadovoljstvo z doseženimi uspehi pomeni gnilobo lenobe, ta pa razkroj in pogin. Vemo, da počivati pomeni — nazadovati, zato pa za nas ni počitka.

Zavedni dediči Matije Gubca

Ponosni in borbeni dediči kmetskih mučnikov in junakov smo, ki poznamo samo zmago ali smrt. Ker pa vemo, da zemlja s svojo neminljivo življenjsko silo in tvornostjo ne more umreti, velja za nas, ki smo z vsem svojim bitjem, z vsem delom in trudom in trpljenjem povezani z njo, samo zmaga, samo življenje.

Da pa bo naša pot jasnejša, uspešnejša in bolj zmagovita, moramo iz svoje srede

izločiti vsak razdor

in prepreči sleherni cepljenje sil. Slovenska kmetska mladina ne bo pod nobenim pogojem in nikomur dovolila, da bi z njo eksperimental ali lezel po njenem hrbtu kamorkoli. Mi smo pokretaški borci, nikdar in nikomur pa podložniki.

Naša zemlja je kakor zdravje

Kmetska mladina uči, da je zemlja naša mati, da je zemlja vir življenja, da je zemlja naša domovina, da je zemlja izvor moralnih in materijalnih dobrin in da je kmet na tej zemlji narod, izvor vse kulture in oblasti.

Zato hoče kmetska mladina spoznavati svojo zemljo in proučevati narod, ki na njej živi. Društva kmetskih fantov in deklet prirejajo v to svrhu poučne izlete, obiskujejo vzorne kmetije, kmetijske šole in druge gospodarske in kulturne ustanove kmetskega naroda.

Ptujski pododbor Zveze kmetskih fantov in deklet je že spomladi sklenil prirediti večji poučni zlet svojega članstva po lepi slovenski zemlji, ki diha komaj poldrugo desetletje svoboden jugoslovanski zrak in ki jo obseva svobodno jugoslovansko sonce.

Dne 2. avgusta se je zbrala četa zavednih fantov in deklet našega pododбора. Določena

je bila avtobusna proga Ptuj—Rogaška Slatina—St. Jurij—Celje—Vojnik—Konjice—Sl. Bistrica in nazaj. V enem dnevu 170 km dolgo pot ter vmes ogledati posebnosti naše zemlje in njene lepote.

V Rogaški Slatini smo se ustavili in občudovali lepote zdraviliških naprav. Tujecev je prepolno. Ceniti znamo tujski promet in vemo, da donaja našemu narodu, tudi kmetske-mu, čedne dohodke. Ponosni smo bili, da je spremenjen zdraviliški park v raj, da so česte in pota gladke kot miza in da nudi prelepi košati drevored prijeten hlad. To je kos naše lepe slovenske grude, last naše banovine, vseh Slovencev.

Ob krasnem vremenu smo krenili naprej. Peljali smo se v St. Jur ob j. ž., da si tam ogledamo kmetijsko in gospodarsko šolo. Tu so nas prijazno sprejeli in nam razkazali šolo, gospodarska poslopja, kmetijske stroje in orodje, vrtnarstvo, sadjarstvo, čebelarstvo in vse druge praktične naprave za pouk v kmetijski šoli. Mnogo koristnega smo videli in si marsikaj praktičnega zapomnili.

Odhiteli smo v Celje in se povzpeli na razvaline celjskega gradu. Zalostni ostanki iz dobe našega tlačanstva in ponosno zidovje nekdanje moči in oblasti vsegamogočnih celjskih grofov. Tam je bila ječa, kjer so trpeli naši predniki in umirale nedolžne žrtve. Eden izmed naših fantov je menil: »Ta ječa, kamor so nekdanj gonili kmetske ljudi, se je toliko modernizirala, da je prišla zdaj k kmetom sama na dom.«

V Vojniku smo. Na daleč slovi kmetija g. Frana Goričana. In po pravici. Kako je vse lepo urejeno. Hlevi, gnojišča, gospodarska poslopja itd. Cela vrsta raznih plugov, strojev, orodja, kmetijskih naprav. Vse praktično in priročno. Gotovo ena najpraktičnejših kmetij v Sloveniji. In g. Goričan. Klene in jedrate so njegove besede. Skušenj ima za dva rodu. Vse, kar dela, je dobro preizkušeno in preudarjeno. Nismo se mogli nagledati. Poslušali bi pa kar naprej. Toda čas hiti. Tovariš Hele se je zahvalil g. Goričanu in že smo odbrzeli naprej skozi Konjice, Sl. Bistrico in od tam proti Hajdini, kjer smo se zadovoljni razšli.

Mnogo smo videli lepega, občudovali smo napredne naprave naših bistroumnih kmetov in našo slovensko zemljo, ki je prepojena z znojem kmetskega naroda.

Celje

Pododborova seja se bo vršila v nedeljo 16. avgusta ob 2. uri popoldne v tajništvu, Prešernova ulica 6/I. Seja bo obravnavala podrobno delovanje društev ter določila datum za občni zbor. Prav tako bo razgovor o 10letnici udeleževanja in borbe tov. Kronovška v kmetsko-mladinskem pokretu. Udeležba vseh odbornikov je obvezna.

Veliki Osolnik

Naše Društvo kmetskih fantov in deklet priredi v nedeljo 16. avgusta ob 3 popoldne na njivi Jožeta Garbasa veliko tekmo žanjic. Po tekmi in razdelitvi nagrad se skupaj porazvedrilo in porazgovorimo o naših idejah in delovanju. Prijatelji od blizu in daleč vabljene in dobrodošli!

Izid občinskih volitev na Vrhniki

Pod izrednimi okolnostmi so se izvršile preteklo nedeljo občinske volitve na Vrhniki. Lista Stanka Hočevarja je dobila 460 glasov, lista Hrena pa 781. JNS dobi 4 odbornike, JRZ pa 26. Od skupnega števila volilcev je prejela JRZ 42% glasov.

SARGOV
Rajši takoj KALODONT — potem ostanejo zobje zdravi in lepi
 PROTI ZOBNEMU KAMNU

DOMAČI
 IZDELEK

Mlatič

Da se razumemo!

V zadnji, 32. številki »Domoljubca«, razlaga avtor knjige »Mir vam, Slovenci« tole o klerikalizmu:

»Povejmo tukaj na kratko: »Klerus« je grška beseda, ki pomeni duhovščino. »Klerikalizem« torej hoče reči: Vlada duhovščine. »Klerikalec« pa je tisti, kdor je z duhovniki dober, kdor jih spoštuje in posluša. Skratka: kdor je dober kristjan ali katoličan.«

In malo dalje pravi:

»Dosledno, naravno in jasno je torej, da je dober kristjan prijatelj duhovnika, če hočete: klerikalec.«

In vprav v tem, kjer je učenik gospod hotel popolnoma pojasniti nekatere pojme, se mu je temeljito zataknilo.

Brez njegovega pouka namreč vemo, odkod izvira beseda klerus in kaj pomenja v svojem prvotnem pomenu. Enako pa tudi vemo, da se besede v zgodovinskem razvoju pojmovno, vsebinsko močno spreminjajo. Vsakemu kristjanu je n. pr. znano, da je bil križ v predkrščanski dobi sramoten in poniževalen, nam kristjanom pa je križ častno znamenje, simbol zmage dobrega nad hudim in jamstvo v posmrtno zveščanje.

Člankar v »Domoljubcu« bo znal sam to najbolje in najlepše razložiti. Zato se toliko bolj čudimo, da ne pozna ali noče poznati pojmovnega spreminjanja pri drugih besedah. Gobe n. pr. pri nas Slovincih v Jugoslaviji pomeni le ustno odprtino pri živalih, Slovenci na Koroškem pa rabijo ta izraz še v prvotnem pomenu, torej za — usta.

Po teh kratkih »jezikoslovnih« pripombah torej tudi lahko povemo, da klerikalizem ni to, kar bi rad dokazal »Domoljubcu« člankar. Beseda je namreč tekom svojega razvoja dobila značilno spremembo pojmovne vsebine.

Vidite, to je prava, resnična podoba te sporne kolajne. In to strujo najdemo povsod, ne samo pri katoličanih in kristjanih sploh, ampak tudi pri nekristjanih.

Kdo pa je dal povod za smrtno obsodbo in križanje Jezusa Kristusa? Naj si gospod, ki je napisal v »Domoljubcu« omenjeni nerodni članek, prebere pasijon, pa naj se lepo spokori in postane to, kar je napovedal Kristus sam, da želi, namreč delo »v duhu in resnici«.

Farizejska taktika ni bila še nikomur v čast, resnica pa je božja hčerka, ki je vredno tudi umreti zanjo.

»Ljudski« se ljudskega boji

Marsikaj se mi zdi, da včasih razumem, marsičesa pa tudi ne. Ker sem žuljav in od dela zgaran ter nimam toliko časa za zvito premišljevanje, prosim vas, gospod urednik, da mi pojasnite tole reč:

Polno slišim govoriti o neki »ljudski fronti« in ne vem, kako in kaj je s tem. Ker sem kmet, nisem bil in tudi danes nisem navdušen za fronte. Ljubim pač mir. Čudno se mi pa le zdi, zakaj se »ljudske fronte« najbolj boje tisti ljudje, ki so nekoč sami imenovali svojo bivšo stranko — ljudska stranka z malim pridevkom spredaj? —

O tem smo razmišljali že tudi v našem uredništvu in se nam zdi, da so pač na svetu nekateri ljudje, ki so radi na vsa usta »ljudski«, kadar lahko po mili volji vihte korobač.

Kakor hitro pa koga drugega zamičejo enake skomine, se »ljudski« prijatelji in glasniki »ljudske« stranke prav neljudsko preleve in proglašajo, da je zaradi ljudskih naslovov drugih ljudskih gibanj vera v nevarnosti, narod v nevarnosti, država v nevarnosti — in njihov — žep. Zadnjega seveda ne povedo.

Angleški kralj v Jugoslaviji

Preteklo nedeljo je prispel v Jugoslavijo angleški kralj Eduard VIII. Na Jesenicah ga je sprejel Nj. V. knez-namestnik in angleški odpravnik poslov na našem dvoru. Angleški kralj in Nj. Vis. knez Pavle sta se peljala z

Angleški kralj Edvard VIII.

dvornim vlakom do Kranja. Tu sta oba izstopila in se odpeljala z avtomobilom v letno rezidenco kneza-namestnika, kjer je angleški kralj ostal nekaj časa v rodbinskem krogu Nj. Vis. kneza-namestnika. Nato je angleški kralj nadaljeval pot na naše Primorje. V Šibeniku se je vkrcal na svojo jahto, ki ga je tam pričakovala.

Sivolasi kotorski škol Fran Učelini je 2. avgusta dopolnil 89. leto svojega življenja. Za Strossmajerjem je to največji hrvaški oziroma jugoslovanski škol. Vzoren je kot duhovnik, široko naobražen in plemenit kot človek in liki skala trden kot narodnjak. Zaradi teh njegovih odličnih lastnosti mu tudi mi želimo, da bi še čvrst in zdrav dočakal svojo 90letnico!

Dopisi

Žerovnica

Pretekli teden se je utopila v nabiralniku Kranjskih deželnih elektrarn neka letoviščarka. Njene identitete niso mogli dognati. Cerkevni obred je radi tega odpadel. Pa tudi sicer bi morali nekaj pripomniti ob tej priliki, da nam ne bodo mogli tuji letoviščarji karkoli očitati. Celo postopanje ob prevozu utopljenke na pokopališče se mora izvršiti z vso potrebno pieteto, da pokažemo tudi v tem pogledu evropsko stopnjo kulture. Tujci nas povsod pazno opazujejo in posebno so občutljivi za smrtne primere. Vsi so vedeli za mrliča, pa ni bilo nobenega zvonjenja. To ni dobro vplivalo na tujce.

Kamnik pri Preserju

Iz naše vasi menda že dolgo ni bilo nobenega dopisa v »Kmetem listu«. Sprejmite torej moje vrstice, da boste vsaj videli, da tudi na notranjskem skalovju živimo kmetijski ljudje.

O domači vasi vam nimam povedati nič posebnega. Omenil bi samo, da imamo zdaj, ko se bližajo občinske volitve in iz naklonjenih oblakov rosi na občine obila rosa blagodejnih obljub, tudi mi v Kamniku polno potreba. Najbolj bi nam pa bila potrebna taka mlatilnica kakor je v vašem listu »Mlatič«. Marsikoga bi deli zamračena noter, da bi potem z jasno pametjo prišel ven.

Nemara jo dobimo. Notranjci smo že nekatero pogruntali. Zadnji čas namreč naša mladina snuje novo Društvo kmetijskih fantov in deklet. O tem pa o priliki spregovore itak mladi sami. Jaz sem preneroden za to. Rečem pa: za prvo prireditev, ki jo bo imelo novo društvo, dobi najlepšo smreko iz mojega gozda. »Kmet kmetu!« to je sedaj naš edini klic.

Novice

× V Celju je umrl 78letni zasebni uradnik Josip Korošec, ki je bil nekdanji posredovalec med zarotniki proti dinastiji Obrenovičev in med tedanjim princem Petrom Karadjordjevičem, poznejšim kraljem Petrom I. Osvoboditeljem. Pokojniku blag spomin, svojem naše sožalje!

× V Kukavi v Slovenskih goricah sta se neprestano prepirala 68letni posestnik Jože Janžekovič in njegov oženjen sin, 33letni Anton. Sin je vodil gospodarstvo in je bil sicer miren, le v vinjenosti pa do neznosnosti prepirljiv. Tako sta se oče in pijani sin pred kratkim sporekla radi razdelitve dela. Sin je zamahnil s koso in predrl očetu hrbet in pljuča, da je ta izkrvavel in umrl. Sina so zaprli.

× V Sv. Vidu pri Ptujju se je ustrelil bivši posestnik in trgovec Gustav Sušteršič, oče enajstih otrok. Vzrok žalostne smrti je bil njegov gospodarski polom. Izgubljal je kos za kosom nekdanj lepega premoženja. Sedaj je bival kot najemnik v eni izmed hiš, ki je bila nekoč njegova. Nazadnje je prišlo tako daleč, da Sušteršič ni mogel več plačevati najemnine. Izvršilni organi so prišli, da bi mu zarubili pohištvo ter opravili — deložacijo. V tem obupnem položaju je nesrečni človek vzel staro vojaško puško in se vpricho uradnih organov ustrelil v prsa. Med pre-

vozom v bolnišnico je nesrečno izdihnil. Za njim joka 11 sirot, ki še ne slutijo pretresljive tragedije svojega očeta.

× **Davčne uprave razglašajo in opozarjajo** kmetijske davkoplačevalce, da zapade v plačilo 15. t. m. obrok za zemljarino, za kar so prejeli vsi potrebne poštno položnice. Davkarije davkoplačevalce še posebno opozarjajo na to, da se v bodoče odlogi plačil ne bodo več dovoljevali in da se bo proti vsakomur, ki dolguje davke iz prejšnjih let ali za tekoče leto, postopalo v smislu zakonskih predpisov, ako jih ne bo poravnal v določenih rokih, in da se bo posebno brezobzirno postopalo proti onim, ki imajo davčne zaostanke še iz prejšnjih let. Najstrožje mere eksekucije se pa bodo uporabile proti imovitejšim, nemarnim in renitentnim in plačila možnim davčnim zavezancem. Opozarjajo se zlasti oni davčni zavezanci, ki imajo davčne zaostanke za več let, da obstoji nevarnost, da se jim prodajo nepremičnine, ako teh zaostankov ne bodo mogli poravnati hkrati s tekočimi davki iz relnih dohodkov.

× **Humoristični list »Koprivec«** je prešel kakor poročajo časopisi v nove roke. Pisanje in malarija pa ostane taka kakor je bila doslej. Vedeti pa se mora, da obstojajo na svetu dvojne koprive. Ene so, ki hladijo, druge so, ki pečejo.

× **Sol v globini 300 metrov** so našli v neposredni bližini mesteca Tuzle v Bosni. Sklade soli so baje debele ponekod do 15 metrov.

× **Ogromen bager za regulacijo in čiščenje** Save je nabavila Banska uprava Savske banovine. Bager se premika sam z lastno močjo po suhem in po vodi. Njegova roka je tako velika in močna, da dvigne hkrati iz poljubne globine po en kubični meter materiala. Skrajni čas je že, da bi prišlo na um tudi naši banški upravi, da bi si kaj sličnega nabavila za regulacijo in čiščenje Save, ki nam z leta v leto odnaša dragoceno rodovitno zemljo.

× **V Ratarih** se je ob otvoritvi novega premogovnika »Dučalovca« na prvem šihitu pripetila smrtna nesreča, katere žrtev je postal 16letni delavec Milorad Radičević. Pri kopanju ga je zasulo. Sicer so ga takoj odkopali, življenja pa mu niso mogli rešiti.

Pri Abrahamu

Te dni je obhajal v krogu svoje družine še čil in zdrav 50letnico rojstva po vsej Dolenjski znan, visoko čislani in spoštovan javni delavec, bivši župan občine Šmihel-Stopiče, posestnik, gostilničar in trgovec v Gotni vasi, gospod Josip Matko. Kot pristašu kmetijskega pokreta in prijatelju mu iskreno čestitamo ter želimo, da ga Bog ohrani družini še mnogo let.

× **Na Ježici** se je pri kopanju v Savi smrtno ponesrečil 11letni gimnazijec Stanko Brumec, sin upokojenega železniškega strojevodje iz Ljubljane. Deček je bil dober plavač, vendar so ga valovi pogoltnili. Tragika te smrtno nesreče je toliko bolj grenka, ker so kopalci utopljenca potegnili iz vode in ga z umetnim dihanjem toliko predramili, da je odprl oči in zadihal. Med tem je prihitel reševalni avlo in odpeljal dečka proti bolnišnici. Med prevozom pa je mladi dijak umrl.

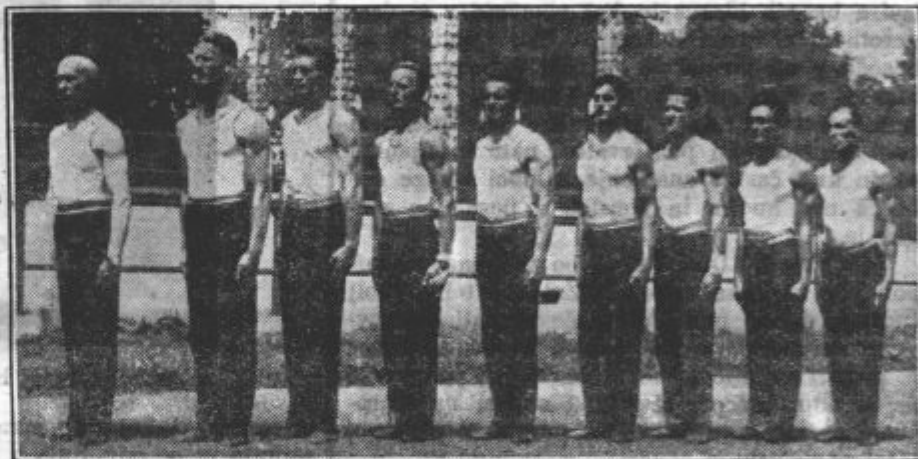
× **V Starošineh na Dravskem polju** je požar uničil gospodarska poslopja posestnikoma Stefanu Mesariču in Francu Pulku. Skupna škoda znaša do 100 tisoč dinarjev, vendar je vsaj deloma krita z zavarovalnino.

× **Na Lavreci pri Ljubljani** so neki znani lumpje vdrli v šrambo sokolskega orodja, katero so po večini uničili. Z lumpi bomo prišli na dan, ko bomo še bolj točno informirani.

× **V Klečah** je umrl v visoki starosti 76 let daleč naokoli znani posestnik in gostilničar g. Jakob Avšič. Naj v miru počival!

× **V Gornjem gradu** je iz zaporov tamošnjega sodišča pobegnil vlomilec Ivan Bezenšek, ki so ga pred kratkim aretirali v Kamniku. Bil je uklenjen in še privezan k steni, ko pa so ga samo za trenutek pustili samega, se je nekako osvobodil in pobegnil skozi okno. Dotlej ga še niso našli.

Slika predstavlja naše Sokole, ki nastopajo na olimpijadi v Berlinu

Ivan Albrecht:

Njena roka

(Konec.)

— Zdajci je sama omahnila k meni in jela vztrepetavati v ihtenju.

»Zakaj jokaš? Si huda?« mi je bilo brž žal lastne silovitosti, mladenka pa je odkimala in okrenila razgredo glavo na mojih prsih tako, da so mi svetile njene oči naravnost v obraz. Ko sem se ji sklonil k ustom, sem slišal, da šepče v sreči. Ves prostrani svet je bil tisti trenutek moj in sam ne vem, kdaj je deklet odbrzelo nazaj v hišo in sem odmotovilil sam h kompaniji, kjer je bilo vse nekam nemirno, nestrpnost in kakor razdraženo. Blizu decembra je bilo, kasno popoldne, ko se že mrači, v meni pa tako svetlo, da bi samo vriskal in pel.

»Molči no in miruj!« me rezko nahruli tovariši, ki je bil sicer vedno razposajen in šegav.

»Kaj te ušesa bole?«

»Bodo kmalu tudi tebe! Ali še nič ne veš, da zdaj in zdaj odrinemo v mesnico?«

Beseda je zarezala hužje od noža.

»Kdo pravi?« se mi je zapletal jezik in tako me je vse bolelo, kakor da sem bil strmoglavil s silne višine.

— Sunkoma mi nato začne oni praviti, kako in kaj. Nekje spredaj se pripravlja grozota. Ali nisem popoldne nič slišal topništva? Tudi letala so krožila. Z desne so porušene vse telefonske zveze. Nekaj kompanij ima že povelje za odhod, stroga pripravljenost pa velja za vse. Petdeset mož našega bataljona se je pravkar vrnilo; brzojavno so bili poklicani z dopusta.

— Ko je še govoril, je zarjulo za hribovjem pred nami. Bila je strašna topovska godba. Odblesek žarometov je vedno bolj pogostoma oblikoval ozračje proti nam.

— Vas je zavila gosta megla in tema je bila kakor v grobu. Na vseh koncih in krajih so bile ojačene straže. Topovi so čez čas utihnili. Slišal sem nato krik, rezget strojnice, lajajoče pokanje min in odmev hrupa, ki se dviga, kadar se najbolj razbesni boj. Slednjič je vse utihnilo. Stražna, smrtno mrzla tišina.

— Ponoči sem moral na stražo, a sem šele proti jutru spoznal, da ždim vrh roba nad hišo, kjer morda zdajle najslajše sanja Danica. Kakor sem mislil nanjo, je bila moja misel zgolj čista, goreča molitev. Občutil sem prostranost stvarstva, silno veličino vekomaj snujočih sil in kakor blazen zasmeh vsega plemenitega in vekovitega to brezumno človeško divjanje. Sam sebi sem se zaskutil, ko so za trenutek probegnile mimo mene blazne vojne morije, in mi je bilo, da bi zarjul na vse štiri strani sveta, oj, do samih nebeških zvezd, da nočem in nočem biti zver, temveč le človek, samo človek z občutjem ljubezni in hrepenenjem po Bogu v globini srca.

— Malo pred dnem so izmenjali straže. Prečuta noč, teža upornih misli in jedka zavest morebitnega bližnjega pogina, vse to me je tlačilo, da sem se vlekel kakor klada v dolino. Po strmi vijugasti stezi sem motovilil nekaj korakov za tovariši, ko iznenada izgubim tla pod seboj in zdrčim! Hotel sem se zaustaviti, toda strmina je bila gladka in vlažna. Kamorkoli sem hlastnil z roko, se mi je odskrbnil kamen ali se je odkrhnila veja šibkega grmičevja, dokler slednjič le nisem obvisel v gostem brinjju. Tik spodaj je

molčala visoka skalna stena, da me je streslo, ko sem se zavedel, kje sem.

— Opraskan in potolčen začnem tipati in poskušati naokrog. Medtem se je jelo bolj in bolj naglo ponujati sivo megleno jutro in v dalji so se zopet predramili topovi. Bobnenje je narasčalo, megla se je redčila in zdelo se mi je, da že razločim skoznjo, kako se gibljejo po okolju temne proge in lise, vojaške edinice v rezervi. Morda se že tudi naša kompanija rije proti sprednji črti?

— Kakor iz sanj zagledam tedaj Daničin obraz. Na noben način se ne povrnem h kompaniji, dokler nisem še za slovo govoril z njo! Počasi in previdno lezem navzdol po skalovju in se slednjič srečno dokopljem do položne brežine, od koder zdiram navprek proti hiši pod robom. Bog ve, ali Danica še spi? Ali sluti, kaj se obeta? In stotnik z ribjimi očmi? Zakaj je moral priti v hišo ta človek s svojim potuhnjeno nizkim čelom?

— Topovi so že rjuli z obeh strani in nad vasjo so sršče rajale granate. Protj zaledju se je vlekla vrsta s plahkami pokritih nizkih voz: sinočnji ranjenci.

— Bal sem se, da bi me kdo ne ustavil, pa sem se oprezno podvizal proti hiši. Bila je že kakor mrtva, ko se nenadoma odpro vrata. Prihulim se za kup osmojenih ruševin in gledam. Dva vojaka izstopita: eden nosi težak nahrbtnik, vsekakor stotnikov, drugi nekšen zaboj in svitek telefonske žice. Ali se častnik poslavlja?

— Kakor izgineta, planem nestrpnost za hišo, kjer se je malo kuhinjsko okence razgledovalo po skalovju. Na ognjišču je tema, a za začrnelo mizo na desni sedi stotnik in se sklanja. Vraga:

× V Celju je neka trgovka z vinom iz Desinica okusila resničnost starega reka, da je »ljubezen bolezen«. Seznanila se je z nekim konjskim mešetarjem. Ko sta skupaj prenočevala v hotelu, se mešetarju ni dalo spati. Medtem ko je ona prijetno sanjala, je mešetar smuknil njeno ročno torbico z 2200 dinarji in izginil.

× V Starešincih je nekdo posestniku Štefanu Vuku ukradel kravo iz hleva in še dva stotaka, ki ju je imel shranjena v nekem loncu. Menda so orožniki tatu že za petami.

× V Kamniku se je za profesorja izdajal neki prevejanec, po imenu Čulan Bugarski iz Pančeva. Mož je udobno živel — zastonj, češ da bo poravnal račun, ko prejme pokojnino. Zdaj uživa »pokoj« za zamreženimi okni.

TISKOVINE

vseh vrst: trgovske, uradne, reklamne, časopise, knjige, večbarvni tisk hitro in pocenil

TISKARNA MERKUR

LJUBLJANA, GREGORČIČEVA ULICA 23
TELEFON ŠTEV. 25-52

× Na severni triglavski stenji sta se zopet ponesrečila dva planinca iz Celovca. Eden je mrtev, drugi leži nevarno ranjen kakih 10 metrov pod robom stene. Rešilna ekspedicija je odšla na pomoč.

× V Zagrebu bo prihodnje leto svetovni kongres teozofov.

× V Ljubljani je umrl tragične smrti pod kolesjem ekspresnega vlaka sin slovenskega učenjaka, vseučiliškega profesorja dr. Rajka Nahtigala, komaj 20letni akademik Tone Nahtigal. Prijaznega mladeniča so položili ob ogromni udeležbi prijateljev in znancev k večnemu počitku na pokopališče pri Sv. Križu. Naj mu bo miren sen v preranem grobu, težko prizadetim svojcem pa veljaj naše iskreno in toplo sožalje!

Danica kleči pred njim z razpuščenimi lasmi in dviga k njemu sklenjene roke, orjak pa se je zdajle nizko sklonil. Kakor silna vzmet me je vrglo in sem že stal kraj njiju ter zamahnil s puško. Dekle je krikoma planilo kvišku in se mi vrglo okrog vratu, a stotnik je šinil pokonci in nameril samokres. Slišal sem Daničino »Nikar!«, a roka je že zamahnila in puškino kopito je lopnilo po stotnikovi glavi. Hkratu je počil strel in dekle na mojih prsih se je krčevito stresla.

»Evgen!«

— Odrinil sem jo od sebe in spet zamahnil po stotniku, da se je zgrudil. Tedaj sem videl, kako rdé Daničina nedrja.

»Evgen,« se je opotekla k meni, »kaj si storil?! On,« je pokazala na stotnika, ki so ga na tleh stresali krči, »te je nameraval vzeti s seboj, ker se vrne v zaledje. Preprosila sem ga in mi je zadržno obljubil. Evgen, moj Evgen, o Bog!« se je prišla z desno za prsi, medtem ko me je njena levica še vedno objemala okrog vratu. Takrat sem čutil, da moram umreti. Hotel sem seči po na tleh ležečem samokresu, ko je nenadoma strahovito počilo in vse izginilo v temi.

— Ko sem se zavedel, sem bil laški ujetnik. Troje zagorelih obrazov se je sklanjalo k meni, ko pa so me ljudje hoteli potegniti izpod ruševin, so vsi trije kakor v grozi odskočili:

»Dio santo, o Dio santo!«

— Daničina roka mi je bila ostala zvesta. Vzlic smrti me je še vedno objemala okrog vratu.

— Zdaj veste, zakaj sem tak in zakaj se nobene druge ženske roke ne dotaknem več! Zame ni boljše (Evgen Lapuh je sklonil glavo in si z dlanjo še zasenčil oči) in ne lepše. Kaj bi potlej z njimi? ...

Ob priliki konjskih dirk na Krškem polju 16. t. m.

Se bodo vršile tudi kolesarske dirke! Prva dirka bo z dirkalnimi kolesi, druga kmetska s Torpedo kolesi in tretja polževa s kolesi mešanih znamk. Za najboljše vozače so razpisane lepe nagrade

× Iz Spodnjega Radvanja je bil tesarski mojster Pavel Gerlič, ki ga je na poti v Cerknico pri St. Ilju nenadoma zadela kap. Gerlič je kapi kmalu podlegel.

× V Maršniku je nedavno pogorela domačija posestnika Franca Golinarja. Domači so bili na polju, ko so izvedeli, da pri njih gori. Hiteli so domov, a je bilo že vse v plamenih in so komaj rešili živino. Škoda je velika, nesrečna družina pa je začasno dobila streho in zavetje pri usmiljenih sosedih.

× V Kamniških planinah so menda opazili medveda. Pod Mokrico so našli čisto sveže medvedove sledove. Ljudem ne stori nič žalega, v ovčjih stajah pa je baje krvoloč. Morda je res, morda je pa novica tudi plod — poletne vročine.

Na žalost so žrtve, ki so utrpeli znatne dele od te vrtoglave številke, skoraj le kmetje in delavci, ljudje, ki so s trudom in pritrgovanjem zbirali svoje prihranke za varnejšo bodočnost. Kako pomenljive številke izkazujejo prihranki teh skromnih ljudi in kolikšna je teža izgube, nam nazorno predoči zgoščen pregled preko posameznih višin vlog, med katerimi zavzemajo najvidnejše mesto vloge od 5 do 10.000 Din, katerih je Grašek pokupil 45. Tem sledi 38 vlog od 10 do 15.000 Din, 22 od 3 do 5.000 Din, 20 od 2 do 3.000 Din, 17 od 15 do 20.000 Din, 16 od 30 do 40.000 Din, 13 do 2.000 Din, 13 od 20 do 25.000 Din, 11 od 25 do 30.000 Din, 7 od 50 do 60.000 Din, 6 od 40 do 50.000 Din, 4 od 60 do 70.000 Din, 4 od 80 do 90.000 Din, 3 od 70 do 80.000 Din, 3 od 100 do 120.000 Din in končno ena vloga za 143.109 Din, za katero je ostal dolžan skoro 140.000 Din ter vloga pri Prvi hrvatski štedionici na ime tvrdke »Alpeko« v iznosu 993.423 Din, ki mu jo je prodal Alojz Pečevnik. Temu je ostal dolžan 405.062 Din.

Računajoč po nominalni vrednosti knjižic je največ teh vlagateljev, 72 po številu, oškodovanih za 80 do 90% od svojih prihrankov, 37 za 90 do 100%, 26 za 70 do 80%; drugi, ki pa jih je sorazmerno zelo malo, pa za manjše zneske. Najhuje je oškodovanih 19 vlagateljev, ki niso videli več ne svojih hranilnih knjižic, niti niso prejeli nobene pare od dogovorjenih obrokov. Skupna škoda teh prodajalcev vlog znaša 344.697 Din, računajoč po nominali.

Kako je ocenjeval Grašek knjižice raznih zavodov

Prvo mesto zavzema Hranilnica in posojilnica v Robu, od katere se je zbralo v Graškovi rokavi 27 knjižic. Knjižice te hranilnice je Grašek ocenjeval sorazmerno dobro (95 do 100% od nominalne vrednosti), a s svojim postopanjem je kljub temu oškodoval vlagatelje za skoraj četrtmilijonsko vsoto. Skoraj v enakem položaju je tudi 26 vlagateljev Hranilnice in posojilnice v Komendi, katerim je Grašek prisodil 85 do 92% od nominalne vrednosti. Čeprav pa je bila ta ocenitev v primeri s konkurenčnimi prekupčevalci dokaj ugodna, so vendar vlagatelji tega zavoda izgubili nad 110.000 Din, ker jim je Grašek, kakor običajno pri večini teh kupčijskih dogovorov, izplačal največkrat le po en obrok. Na tretjem mestu s 16 knjižicami je Mestna hranilnica v Ljubljani s skupnim saldonom okrog 450.000 Din. Tečaj za knjižice te hranilnice se je gibal med 75 do 100% od nominalne vrednosti. Tudi pri teh znaša škoda, ki jo je zakrivil Grašek, blizu četrt milijona. Najvišji znesek po nominali pa predstavljajo pač nad enmilijonske vloge na 15 knjižicah Prve hrvatske štedionice, katerih lastniki so izgubili skupno 721.351 Din po Graškovi krivdi, dasi jim je vračunal 60 do 100% nominalne vrednosti vloge. Med ostalimi denarnimi zavodi, ki so bili deležni omalovaževanja vlagateljev, je zastopanih še nekaj ljubljanskih denarnih zavodov, katerim kakih 30 vlagateljev ni mnogo zaupalo in je rajši prodalo svoje vloge Grašku. Poleg že omenjenih podeželskih v Robu in Komendi pa so še zastopane Hranilnice in posojilnice v Velikih Laščah (13), Dobropolju (11), Kamniku (10), Vodicah (7), Škocijanu in Vrhniki (po 4), Ribnici (3) in Domžalah (2).

Grašek se je branil, češ, da ni imel slabega namena, državni tožilec dr. B. Goslar pa je vztrajal v svojih zahtevah po najstrožji kazni.

Sodba bo izrečena v četrtek in jo objavimo v prihodnji številki.

Prvovrstne tržiške

KOSE

in
brusilne kamne

v različnih kvalitetah ima v veliki izbiri v zalogi

„EKONOM“, Kolodvorska 7

× Iz Beograda poročajo, da je prosvetni minister podpisal odlok, s katerim se predsedniku JUU Ivanu Dimniku ukinja oprostitev od pouka v razredu. — Po domače: Predsednik JUU mora zopet poučevati kakor vsak drugi učitelj.

× V Kaštelanskem zalivu ni morskih psov, o katerih so pred časom poročali nekateri listi. Mornarji pomorskega zrakoplovstva so s hidropalani preiskali ves zaliv, a niso zasledili nikjer nobene teh zverin.

× Skozi Maribor je iz Medjimurja odpotovalo na sezonsko delo v Francijo okrog 200 mladih poljedelskih delavcev obeh spolov.

Cerkvene zadeve (poročne, ločitvene, pogrebne, taksne, birske itd.) pojasnjuje Janko Voda, Ljubljana, Medvedova. Za odgovor priložite 4 pisemske znamke.

Izrabljanje gospodarske stiske

Josip Grašek pred sodniki zaradi treh milijonov

Ze lani novembra meseca je oblast v Ljubljani aretirala lastnika realitetne pisarne, 34letnega Josipa Graška iz Kamnika. Grašek je na kaj čuden in nedopusten način prekupčeval z vložnimi knjižicami raznih zaščitenih denarnih zavodov. Kakšen je bil obseg tega poslovanja, ki ga obtožnica državnega tožilca označuje kot odedušstvo, je razvidno najbolj iz števil, ki kažejo vso grozoto.

Graškove mreže

Z 205 vlagatelji iz Ljubljane in raznih podeželskih krajev, ki so razpolagali s približno 280 hranilnimi knjižicami raznih denarnih zavodov, katerih skupni iznos vlog je štel 5.279.337 dinarjev, se je dogovoril za kupnino vlog v skupnem znesku 4.257.752 Din, od katerih je pa poravnal le obveznosti v znesku 1.466.901 Din in ostal na dolgu ogromno vsoto 2.990.334 Din.

Učiteljski kongres

Jugoslovansko učiteljsko združenje je imelo letošnji občni zbor v Novem Sadu. Predsednik te stanovske organizacije je Slovenec g. Ivan Dimnik. Pod njegovim predsedovanjem je postala učiteljska organizacija najmočnejša zaščitnica njenega članstva, vzorno disciplinirana vojska, ki se je uspešno borila proti vsem nasprotnikom.

Tudi na letošnjem kongresu so poskušali neki elementi zanesti razdor v JUU, pa se jim ni posrečilo. Pri ponovnih volitvah odbora je bil zopet izvoljen z ogromno večino g. Iv. Dimnik za predsednika. Nasprotno liste niso dobile niti enega odbornika.

Prosvetni minister je sedaj podpisal odlok, s katerim se g. Ivanu Dimniku, predsedniku JUU ukinja opustitev od pouka v razredu.

Po svetu

■ Resni nemiri so izbruhnili na portugalskem otoku Madeiri, vendar niso v nobeni zvezi s špansko revolucijo. Prebivalstvo je namreč demonstriralo radi povišanja cen mleku in mlečnim izdelkom. Nemiri so segli tako na široko, da je portugalska vlada poslala na otok nekaj pehote s strojnimi in več letal. Nemiri še niso udušeni.

■ Mačji davek bodo vpeljali v Innsbrucku na Tirolskem. Mačja zalega se je v tem mestu tako razmnožila, da zaradi mačjih »konzertov« meščanje ne morejo spati. Pa so premišljevali skrbni mestni očetje, kaj bi ukrenili proti tej nadlegi, in so sklenili pregnati mačke z davkom. Okrog 100 din na glavo je že znesek, ki ga človek ne odšteje rad vsako leto za vsako mačko! Tako upajo mestni očetje, da nekoliko omeje in ukrote mačjo objestnost, mestni blagajni pa odpro nov vir dohodkov. Nemara bi tudi v Ljubljani ne bilo slabo ukreniti kaj podobnega. Na vsak način bi laže odrajovali fisti, ki si za luksuz rede cele črede mačk kakor pa kmetje, ki morajo za trdo prigranar pridelnice plačevati obuvo v mesto vžitino.

■ Stroj, ki »spozna« ponarejen denar. V Sidneyu so razstavljeni štirje električni stroji, ki z matematično natančnostjo ločijo ponarejeni denar od pravega. Stroje je izumil inženjer Lytle. Denar, ki ga je treba pregledati glede ponarejenosti, se strese v stroj. Pravi denar strojeva aparatúra prešteje, uredi po vrstah in zamota v klopčiče, ki jih sproti po vrednosti in

številu registrira (vpisuje), ponarejeni denar pa stroj sproti posamič meče venkaj. Kakor trdi izumitelj, je mogoče ta stroj preurediti za vsako vrsto kovanega denarja. Ponarejevalcem kovanec se torej ne obeta nič kaj prijetna bodočnost.

■ Vodiška Johanea — v Nemčiji. Po poročilu nemških listov so v kraju Olpe na Vestfalskem končno razkrinkali »svetnico«, ki je s svojimi videnji dolgo mamila javnost. Je to 28letna bolniška streljica Terezija Halbe. Pravila je, da po posebni božji milosti gleda na oni svet in sprejema od tam naročila za ta svet. Seveda se ji je prikazovala Marija in razni svetniki. V zvezi z menihi je Terezija vodila propagando proti brezverstvu v Španiji in Rusiji. Ljudi, ki so ji nosili denar, je tolikanj premočila, da so verjeli, kako hodi nebeski odposlanec — Angelus mu je rekla — v telesni podobi k njej in raznaša denarne zbirke tja, kjer jih boj za vero najbolj potrebuje. — V resnici je Terezija porabljala ves denar za svoje ljubezenske orgije, ki jih je uganjala po raznih mestih, kopališčih in zdraviliščih s svojimi ljubčki. Bili so to muzikantje in hotelski natakarji. Dolej so ji dokazali že za okrog pol milijona dinarjev takih sleparij. Oblasti pa še nadaljujejo s poizvedovanji in se preiskava vedno bolj širi. Podjetna »svetnica« pa zdaj za zamreženimi okni premišluje o posvetnih sladkostih, ki jih je uživala pod nebeskim patentom.

Listnica uredništva

P. S. v St.: Mi pišemo, kakor nam narekujejo interesi našega kmetstva in naša vest. Kako pa je natisnjeno, o tem ne govorimo, ker to ni odvisno od nas. Mnogi že znajo čitati pravilno in upamo, da se navadite tudi vi. Sporočite nam o priliki še kaj.

T. D. v B.: Zelo nas veseli vaša borbenost, ki diha iz poslanega dopisa, čeprav ga na žalost ne moremo objaviti. Verjemite pa, da moč kmetске ideje živi v skupni enotni zavesti. Vse se lahko spremeni, ideja pa ostane in krepi sloje, narode in države. Mi vemo, da smo na pravi poti, da služimo narodu, domovini in človeštvu, čeprav moramo proti lastni volji marsikdaj biti mutasti. — Pišite še kaj!

D. V. v C.: Pojava, ki ga nam opisujete, se nikoli ne bojte. V borbi se izkažejo junaki. Kar figarsko odpade, ni bilo nikoli vredno življenja v ognju vzvišenih idej, ki jim služi in mora služiti ves naš kmetski pokret. Le pomislite na resnico: »Kri mučenikov je seme kristjanov!« Iz te resnice boste spoznali vse, kar potrebujete političnega pouka — bolj jasno kakor bi ga vam mogli v sedanjih okolnostih dati mi na tem kraju. — Pozdravljeni!

Sejmi

16. avgusta: v Rakičanah, Gor. Lendavi, Mokronogu, Ložu, Vačah, Hotavljah, Smarju, Planini, Trebnjem, Skofji Loki, Cerkljah, Vel. Laščah.

17. avgusta: v Svirci, Zetalah, Materi Božji v Pušcavi, St. Jakobu obč. Kalobje, Kapele pri Brežicah, Smarju pri Jelšah.

18. avgusta: v Metliki, Dolnji Lendavi.

19. avgusta: v Peklu pri Poljčanah, Slov. Blstrici, Središču, Velenju, Dokležovjem.

20. avgusta: v Kandiji, Irči vasi, Zatičal, Blagovici, Turnišču.

21. avgusta: v Dolnji Lendavi.

22. avgusta: v Novi vasi na Blokah, Mokronogu, Litiji.

Važnejša radio predavanja

od 16. do 23. avgusta.

Nedelja, 16. avgusta: 17.00 Kmet. predavanja: Varujmo kmetiške šege in običaje (g. L. Puš). — Ponedeljek, 17. avgusta: 20.10 Zdravniška ura: O bivanju na deželi, izletih in turistiki (g. dr. Ivo Pirc). — Torek, 18. avgusta: 20.10 Pravno predavanje (g. Valentin Bidovec). — Sreda, 19. avgusta: 19.30 Nacionalna ura: Primož Trubar (ob priliki 350. obletnice njegove smrti (gdč. Zora Lampretova). — 20.10 Ob 150-letnici prvega vzpona na Mont Blanc (g. dr. Oskar Reya). — Četrtek, 20. avgusta: 20.10 Ženska ura: Kaj mora vedeti gospodinja o sladkorni bolezni in dieti (gdč. Milena Šerkova). — Sobota, 22. avgusta: 20.10 O zunanji politiki (g. dr. Alojzij Kuhar).

Vrednost denarja

1 ameriški dolar	Din 43-50
1 nemška marka	Din 17-54
1 švicarski frank	Din 14-27
1 angleški funt	Din 219-27
1 avstrijski šiling	Din 9-60
1 francoski frank	Din 2-89
1 češkoslovaška krona	Din 1-81

Vrednostni papirji

2½% Vojna škoda	Din 362-364
7% investicijsko posojilo	Din 83-84
7% Drž. hipotek. banka	Din 86-87
6% begluške	Din 66-67
4% agrarne	Din 48-49
7% Blair posojilo	Din 73-75
8% Blair posojilo	Din 82-84
Privilegirane agr. banke	Din 232-233

DENAR naložite najbolje in najvarneje pri domačem zavodu

KMETSKE HRANILNI IN POSOJILNI DOM

reg. zadr. z neomejeno zavezo

v LJUBLJANI, Tavčarjeva (Sodna) ulica šte. 1

Telef. št. 28-47. Rač. pošt. hran. št. 14.257. Brzjavni: „Kmetški dom“. Ziro rač.: Narodna banka

Vloge na knjižice in tekoči račun sprejema proti najugodnejšemu obrestovanju — večje stalne vloge po dogovoru. // IANSTVO ZA VSE VLOGE presega večkratno vrednost vlog. // Štrankam nudi brezplačno poštne položnice za nalaganje denarja. // Vložne knjižice drugih zavodov sprejema v inkaso. Sploh vrši vse denarne posle, ki spadajo v delokrog denarnih zavodov.

BLAGAJNISKE URE: Ob delavnikih od 8—12½, in od 3—4½, le ob sobotah in dnevih pred prazniki od 8—12½ ure.

Podružnici: KAMNIK — MARIBOR

Stanje vlog: Din 35.000.000—

Rezerve: Din 1.500.000—

